

HŐSEINK ÉS ŐSEINK

Lenkey János tábornok és Lenkey Károly ezredes

LENKEY TIBOR

8655 Som, Ady Endre utca 64., Hungary, e-mail: lenkeytibor.som@gmail.com

website: www.lenkeytibor.hu

Lenkey, T.: Our heroes and Ancestors. General János Lenkey and Colonel Károly Lenkey

1. ábra. Lenkey címer

2. ábra. Lenkey János

3. ábra. Lenkey Károly

Abstract: My main purpose in composing this study is to present, through the dissemination of authentic data, two prominent figures of the 1848/49 revolution and war of independence: General Colonel Lenkey János, born in Eger (Figure 2), and his brother, Colonel Lenkey Károly, born in Vienna (Figure 3). Their lives and activities run partially in parallel, as both chose a military career and actively participated in the revolution and war of independence. János's life tragically ended in Arad, while Károly, after imprisonment, led an active social life in Eger until his death, nurturing János's memory. By publishing my research findings, I aim to fill the existing gaps in data. I sincerely hope that the previously unknown information will contribute to a more accurate understanding of their personalities for both researchers and enthusiasts.

Keywords: Bécs, Eger, Pest-Buda, Arad, család.

Bevezetés

A Bécsben született Lenkey Károly és az Egerben született Lenkey János édesanyja Keszlerffy Terézia, míg édesapja, Lenkey Károly volt. Életüket a katonai pálya határozta meg és a 48/49-es forradalom és szabadságharc döntően befolyásolta. Károly Szlavóniában szolgálva ismerte meg Preydigo Máriát, akit feleségül vett, de az akkori előírások szerint a „ranton aluli házasság” miatt kilépett a hadseregből. János Galíciában szolgált és udvarolt Szerafina Potocka lengyel grófnőnek, de a történelem nem tette lehetővé a házasságát.

Anyag és módszer

Könyvtárosi, pedagógusi, más vezetői, vállalkozói és polgármesteri munkában eltöltött évtizedek során mindig figyelemmel kísértem a Lenkey családdal kapcsolatos híreket, adatokat, melyeket lehetőségemhez képest gyűjtöttem. 2007-ben nyugdíjba mentem, de tiszteletdíjas polgármesterként tovább vezettem lakóhelyem, Som község Önkormányzatát. 2013-ban felkeresett egy újságíró barátom azzal, hogy miért hallgattam el, hogy nevezett Lenkey család rokonságához tartozom?! „*Úgy éltél, dolgoztál, hogy saját munkám alapján értékeljenek, ne legyen szempont, hogy kik az őseim és a hőseim. Büszke vagyok rájuk és a meglévő, illetve később gyűjtendő velük kapcsolatos anyagokat közzé fogom tenni.*” – válaszoltam. E beszélgetésből ő több megyében megjelent cikket írt. Nyugdíjasként már több időm és lehetőségem volt az anyagok gyűjtésére, rendezésére, megírására.

Eredmények

Részletek a Lenkey családok történetéből:

A Nenkey, majd később Lenkey család ősi fészke a Gömör-Kishont vármegyékben fekvő Sajólenke, vagy mint régebben nevezték: Nenke volt. A források szerint e család már 1365-ben szerepel a gömöri hétszilvafás nemesek között. II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc időszakában, 1704-ben, Lenkey János a felkelő gömöri nemesség tizedese volt. Részt vett a szabadságharcban a család András és Péter nevű tagja is. Később a Lenkey nemzetség nagyon kiterelvényesedett, s különböző ágai a régi Magyarország több területére kerültek, így közülük Egerbe is eljutottak. Jelentősebb ágai: zádorfalusi, imolai, ragályi, szuhafői, Bars megyei, vámosi, sajókeresztúri, mezőkeresztési és tábornoki ág. Lenkey János tábornok nagyapja Lenkey Mihály volt, aki Sajólenkéről Apátfalvára költözött. Fiai közül Károly királyi testőr, majd Arad megye esküdtje volt, Antal és Lajos kapitányok lettek. Az említett Károly volt Lenkey János (1807-1850) honvédtábornok édesapja, akinek bátyja volt a szabadságharcban ugyancsak résztvevő huszár ezredes, Lenkey Károly (1803-1874). A későbbiekben

tanulmányomban elsősorban Lenkey János tábornok és bátyja, Lenkey Károly ezredes életével kívánok foglalkozni.

Lenkey Károly Lénárddaróc, 1775.02.07. - Buda, 1836.06.19. - Keszlerffy Terézia Eger, 1780.12.14. - Eger, 1845.08.07. Házasságkötés: Eger, 1800.12.09.

Eger városában, 1800. december 9-én kötött egymással házasságot Lenkey Mihály fia, a 26 éves Lenkey Károly és a 20 éves Keszlerffy Terézia, akik később Bécsbe költöztek és megalapították borkereskedésüket, ami egyre jobban működött, sőt éttermet is nyitottak. Itt Bécsben született 1803. február 27-én első fiuk, Károly János Szaniszló. A napóleoni háborúk miatt újra Eger városa következett, de a helyzet függvényében visszajártak Bécsbe is az üzletet működtetni. Egerben született kisebbik fiuk, János Nepomuk, illetve ugyanitt 1809. december 17-én Antal-Lajos, aki 2 nap múlva elhunyt.

A handwritten signature in cursive script, reading "Lenkey Károly". Below the name, there is a large, decorative flourish that extends across the width of the signature.

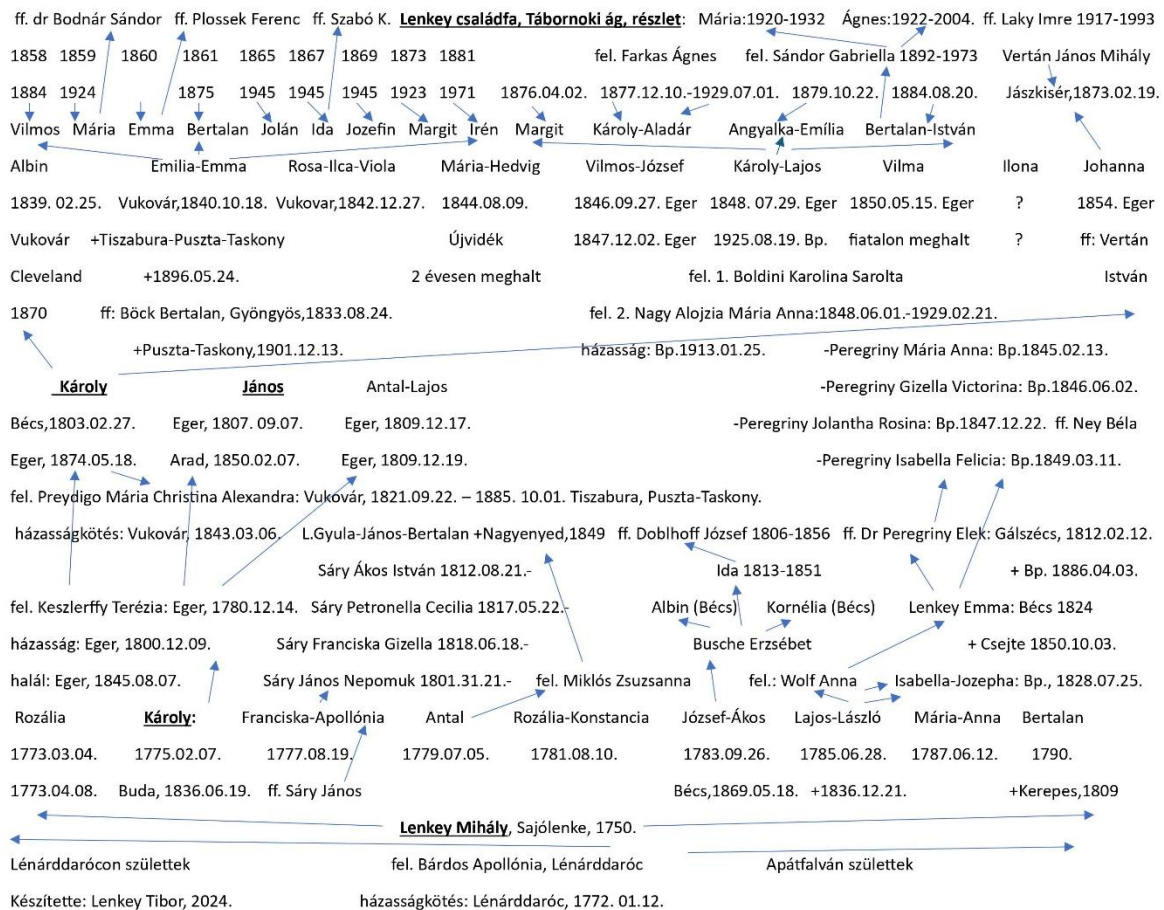
4. ábra. Lenkey Károly aláírása.

Eger, 1848.július 2.

Szólni kell a családfák kutatásával kapcsolatban több dologról, mint a nehezen fellelhető írásos adatokról, melyek a XIX. század végéig az egyháznaknál keletkeztek és a történelem viharaiban sokaknak nem az volt a legfontosabb dolguk, hogy hiánytalanul később is megmaradjanak. Az sem elhanyagolható, hogy úgy a szülők esetében sokszor nem a születés napján, hanem később történt a bejelentés, illetve több egyházi okmányon elsősorban a keresztelés dátumát tüntették fel. Ezen kívül bizony a latin nyelvvel, de az anyakönyvet írók felkészültségével is voltak problémák, s az elmúlt idő is megtette hatását az írásos okmányok állagával kapcsolatban. Több könyv, tanulmány, cikk írójaként is sok esetben talákoztam olyan adatokkal, hogy a születéskori keresztnév teljesen más volt, mint az életben használt, de a vezetéknev esetében is történt ilyen. Legyen jó példa Lenkey Károly és Preydigo Mária lánya, akit Lenkey Emilia Ida Mária Theresiának anyakönyveztek és élete során Lenkey Emma néven ismertek, majd

házasága révén Böck Bertalannénak, s így is temettek el. Lenkey Károlyné és Emilia-Emma lánya végső nyughelye a régi abádszalóki rk. temető. (nálam a Som községben született Iványi-Grünwald Béla festőművész családjában voltak hasonló esetek, de náluk nem csak a keresztnev, de a vezetéknev is változott több testvérénél.)

A tábornoki ághoz tartozókat lásd a közölt családfa részletben a teljesség igénye nélkül, az írás korlátai között. Részletes adatok Egerben, a létrehozott Lenkey Múzeum és közösségi térben találhatóak, a helyi Lenkey János nyugdíjas mérnök, családtag kutatásának eredményei.

5.ábra. Családfa tábornoki ág részlet

A házasság felbomlott 1812-ben, mivel anyjuk visszament a szüleihez. Apjuk, Károly Egerből Aradra költözött, ahol a megyénél alszolgabíró, főszolgabíró, majd táblabíró lett és dolgozott 30 éven át. A válás nagyon elhúzódott, 1817-ben fejeződött be. Károly fia az aradi minorita gimnáziumban tanult, majd 1819-ben hadapród lett a József nádor nevét viselő 2. huszárezredben. Eredményes volt, s így 1824-ben hadnagy, 1829-ben főhadnagy és 1836-ban már százados. Szolgálatra során Szlavóniában szerelmes lett és az akkori előírások szerint „rangon aluli kapcsolata” miatt 1839-ben kilépett a hadseregből. Feleségétől, Preydigo Máriától Szlavóniában, két gyermeke született: Albin és Emilia-Emma Vukováron, ahol 1843.03.06-án házasságot kötöttek. Később Újvidéken Mária-Hedvig, aki fiatalon meghalt. Édesanyja, Keszlerffy Terézia 1845.08.07-én elhunyt Egerben, s így Károly családjával oda költözött. Itt még házasságából 1846-tól öt gyermeke született. Idősebb Károly második fia, János Nepomuk Egerben, 1807.szeptember 7-én született, amit az alanti keresztlevele bizonyít.

Nr. 61/2023 szám

Ország Magyar
Regnum Eger
Egyházmegye Eger
Diocesis Heves
Megye Eger Benczési Főpl.
Comitatus
Filiae
Parochia Eger Benczési Főpl.
Anus
A b. jegyző éve 1807
VIII/a kötet: 178 lap. Sorsz. tomus. pag. Num. cur.

KERESZTLEVÉL
Testimonium de baptismo.

A születés helye, éve, hava, napja Locus, annus, mensis, dies nativitatis	
A keresztség éve, hava, napja Annus, mensis, dies collati baptismi	<u>1807. Szeptember 7</u>
A megkereszített Baptizatus neve nomen nomen cognom. i. n. m. dó femina	<u>Johannes Nepom.</u>
A keresztesítők Parentum teljes neve, vallása, foglalkozása nomen, religio, conditio	<u>Carolus Lenkey Theres. Haszlerfi</u>
A szülők Parentum születésének helye és ideje lorus et tempus nativitatis	
A lakóhely domicilium	
A keresztanyó teljes neve, vallása, foglalkozása Nomen Patrimorum, eorum religio, conditio	<u>Clemens Sigmondi Petronella Farkas</u>
A keresztesítő pap neve és hivatala Nomen et officium baptizantis	<u>Egerjegy</u>
Feljegyzések Adnotationes	

Alinnált bizonyítom, hogy ez a kivonat a fentnevezett példénél Keresztelés Anyakönyvével tartalmilag megveszt.
Inscriptio testis haec omnia in Libro Baptisatorum parochiae rom. cath. supraominatae continet.

Hely Eger Datum 2023 évi novembris hó 31 napján
Rabó Farkas
Exc. cap.

EGERI RÓMAI KATOLAI FŐPL. EGYHÁZMEGYE

Ecclesia Slov. R. nr. 16. — XI. 5000 — 69079 Patris 02. (0)

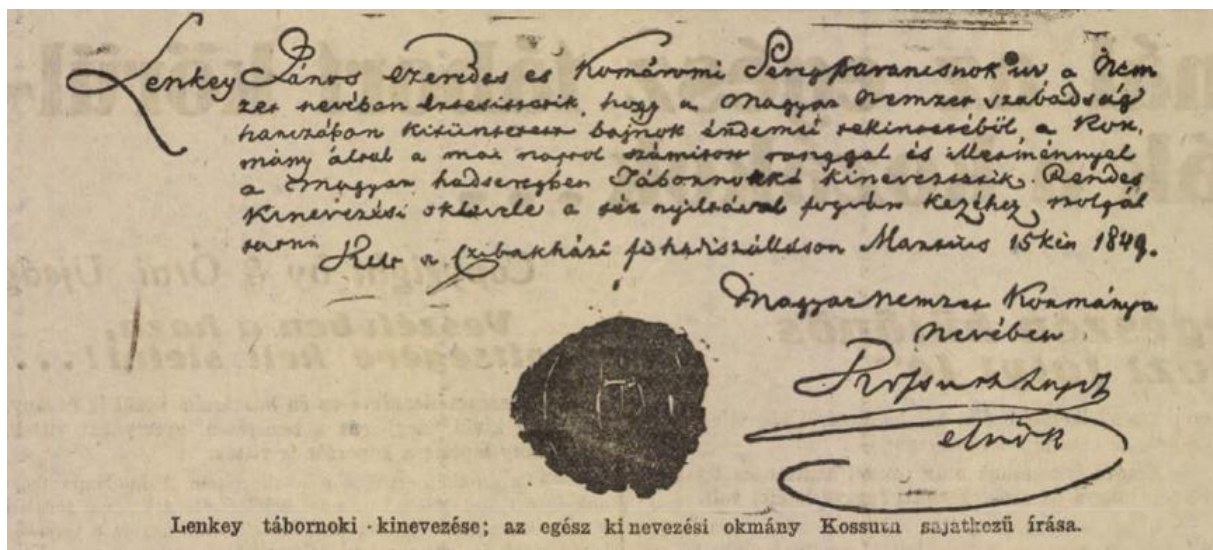
6.ábra. Keresztlevél Lenkey Nepomuk János

Lenkey János Károly testvére nyomdokaiba lépett, s ezért a katonai pályát választotta. A korneuburgi intézetben 1822. július 22-én hadapróddá avatták és utász kiképzést is kapott. 1827-ben a Württemberg-huszárezredhez került. Itt 1828. januárjában alhadnagy, 1832 őszén főhadnagy, 1839 áprilisában másodkapitánnyá és 1843-ban kapitánnyá léptették elő, majd 1845-től főszázados lett.

1848 tavaszán Európában felerősödtek az önállósági törekvések. János ekkor Galíciában, Maryampol városában szolgált egységével. Az erősödő lengyel ellenállás letörésére Stanislauba vezényelték, ahol nem fordult erővel szembe a tüntetőkkel, ezért leváltották és lecsukták. Magatartásában jelentős szerepet játszott, hogy kitartóan udvarolt egy lengyel grófnőnek, Szerafina Potockának, sőt el is jegyezte. Sokak szerint ez családon belüli szóbeszéd, de Márki Sándor és Jókai Mór írásaiban is megjelent! Ismert tény, százada hazaindult a hírek hallatára, s a visszafordításukra utánuk indult Lenkey János átvette a vezetést, s kalandos körülmények között tértek haza és jelentkeztek szolgálatra 1848. május 31-én. Az új magyar kormány vizsgálatot indított ellenük az osztrák hadügyminisztérium követelésére és büntetésül beosztotta a századot a hadsereg délvidéki egységeihez. A század a Verbász környéki harcokban eredményesen helytállt a szerb és román lázadókkal szemben Damjanich tábornokkal együtt, melyért Lenkeyt honvéd ezredessé léptették elő és a bácskai hadtest hadosztályparancsnoka lett. Károly bátyját is magával ragadta a forradalmi lendület, s őrnagyként szintén résztvevője volt a délvidéki harcoknak, de összeütközésbe került a hadi regulát mereven betartó tábornokokkal, így visszatért Egerbe. János testvérét Szolnok környékére vezényelték, ahol

példásan helytállt. A hadihelyzet változása, a hadsereg átszervezése következtében a Honvédelmi Bizottmány döntése értelmében az 1. honvéd huszárezred parancsnokának nevezték ki. Lenkey Károly 1848. decemberétől nemzetőr csapatok szervezésével foglalkozott eredményesen.

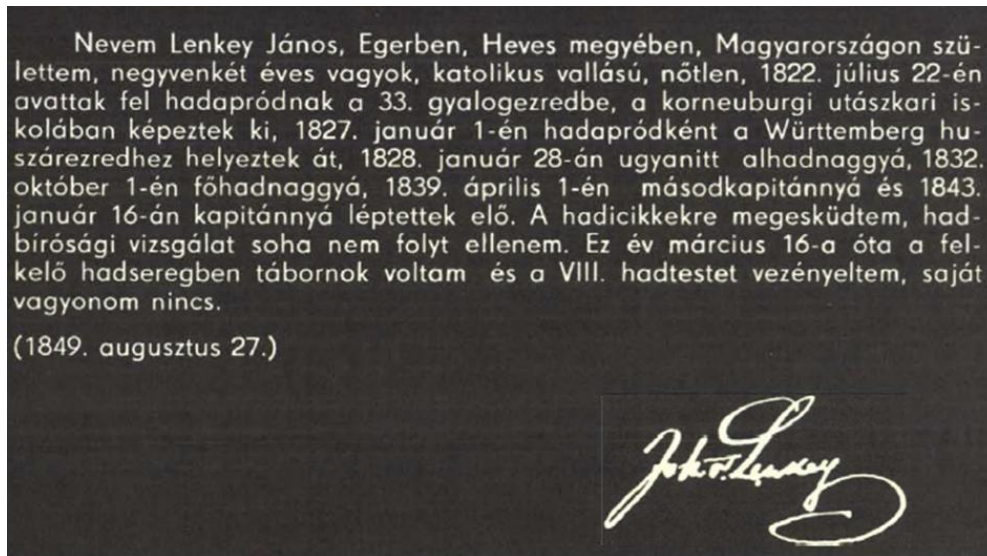
János életében fájó emlék lehetett, hogy az osztrák hadsereg főváros felé közeledése miatt az 1849. január 2-i haditanács ülésén részt vehetett, melyen döntés született a kormány Debrecenbe költözésére. Kossuth Lajos eddigi hősiességéért 1849. március 15-én tábornokká léptette elő és megbízta Komárom várának parancsnokságával, valamint a VIII. hadtest irányításával. Lenkey tábornoki kinevezésének másolatát itt mellékelem:

7.ábra. Lenkey János tábornoki kinevezése

A komáromi vár parancsnokságára Guyon Richárd is kinevezést kapott, de Lenkey Jánosnak kellett megérkezéséig a vezetést átvenni, amit a várat körülvevő ellenség között átszökve fegyelmetlenül végrehajtott. Nemcsak megtartotta a várat, de kirohanásokkal verte vissza a támadókat, míg április 22-én Görgey tábornok csapatai fel nem szabadították a várat. Ebben az időben Károly bátyja huszárezredesi rendfokozatot kapott érdemeiért. A felmentő csapatokkal együtt távozott János Pestre, de közben megbetegedett. Károly kitüntette magát Budavár visszavételénél, ezért Kossuth Lajos tábornoki előléptetésben akarta részesíteni, de visszautasította. Ez még egy alkalommal megtörtént, de akkor sem fogadta el. Perczel tábornok 1849 nyarán Lenkey Károlyt tartalék hadsereg szervezésével bízta meg. Sikertelenül 18.000 főt egybegyűjteni és az egyik hadosztály parancsnokának nevezték ki. Ceglédre, majd Szolnokra vonultak a kormány utasítására. Úgy tervezték, hogy az osztrák és a cári hadakkal külön-külön ütköznek meg, de Bem seregeinek helyzete is rosszabbodott Erdélyben. Lenkey János később Szegedre, majd Nagyváradra ment a hadihelyzet változása miatt. Betegsége nem tette lehetővé a szolgálat folytatását, mivel anyja válásának traumája kísérte élete végéig! Görgey tábornok Aradra érkezésekor Lenkey János is Aradon volt, majd a Világosra vonuló csapatok tagjaként 1849. augusztus 13-án a cári csapatok előtt letették a fegyvert. Ezt követően tábornok társaival átadásra kerültek az osztrák hadseregnek, személy szerint Haynau tábornokhoz, aki 1849. augusztus 27-én Hadbíróskodás elé állította őket.

Részlet Lenkey János kihallgatásáról:

8.ábra. Heves megyei apró nyomtatványok 13/I. 282.

Egészségi állapota rosszabbra fordult, az elmebetegség elhatalmasodott rajta, s ezért nem végezték ki, hanem a börtön rabja maradt. Emberhez méltatlan körülmények között, fűtetlen, törött ablakú cellában, szinte ruhátlanul érte a halál 1850. február 7-én Aradon.

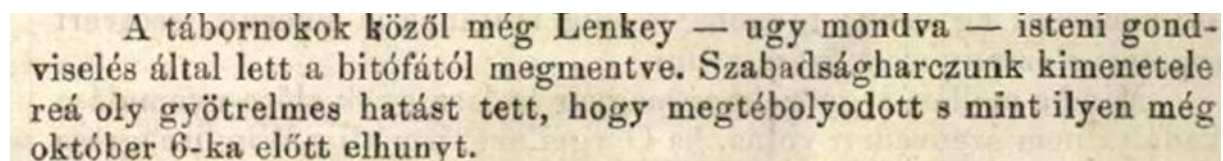
Lenkey Károly 1849. augusztus 4-én lemondott hadosztályparancsnoki tisztségéről és visszatért Egerbe, majd később önként feladta magát és szintén az aradi várbörtönbe került. Halálra ítélték, majd ezt 12 éves börtönre változtatták. Ott lehetőséget kapott Öccse temetésén való részvételre. Idézzük fel az akkori eseményeket:

„A holttestet egy korommal bemázolt ládába tették, a börtönlelkész beszentelte a koporsót, amit feltettek a kocsira. Az útirányt kijelölő Lenkey Károly azt mondta: irány a városi katonai temető. Útközben elterjedt a hír: Arad város polgárai egymást értesítve siettek a templomkertbe, ahol a sírt is kiásták, és egy helyi tiszteletes egyházi szertartás szerint eltemette a halottat.”

Forrás: Zilahy Tamás: Egy alig ismert hősünk. Honvédelem.hu. 2012. október 9.

Lenkey Károly 1853. december 19-én kegyelmet kapott és visszatért Egerbe, ahol 1861-től az ellenzék vezetője lett, illetve 1867-ben megyei főszámvevővé választották. Szakmai munkája mellett kitartóan ápolta János öccse emlékét.

A Honvéd. Első magyar katonai hetilap. 1867. I. 1. számának a 6. oldaláról: van az alábbi idézet rész „A gyásznapok. Töredék egy honvéd naplójából. 1849. október 4, 5, 6.” címmel jelzett cikkből:

9.ábra. „A gyásznapok. Töredék egy honvéd naplójából. 1849. október 4, 5, 6.”

Erre így válaszolt Lenkey Károly:

Helyreigazítás.

„Tisztelt szerkesztő bajtárs! A „Honvéd“ 1-ső számában fivérem Lenkey János tábornokról nem helyesen állittatik, hogy 6-ik október előtt halt volna meg. Ugyanis: Lenkey János tábornok, dühös örült lett, minden ruháit egész a meztelenségig letépte magáról; ami csak fogházában volt, ösztört és zúzott, úgy hogy a négy fal között se kályha, se ablak nem maradt. Ha a porkoláb katonákkal hozzá bement, megrohanta őket; ily eseteknél sokszor megsebeztek. Meztelen, egy fűtetlen ablak nélküli szobában, sebesülten, minden ápolás nélkül halt meg február 7-ikén 1850-ben, és az aradi temetőbe én temettem el. — Béke hamvaira! Eger, aug. 8-án 1867. Lenkey Károly, honvéd-huszár ezredes és a hevesi honvédek elnöke”

A Honvéd. Első magyar katonai hetilap 1867. I. 3. 22. Vegyes közlemények III. oldal

Károlynak nagy szerepe van öccse síremlékének felállításában, ami 1868. szeptember 7-én elsősorban Arad város lakóinak közadakozásából megtörtént.

„L E N K E Y N. J.,

HONVÉD-TÁBORNOK

SÍREMLÉKÉNEK BESZENTELÉSI ÜNNEPÉLYE ARADON.

September 7-én már reggel 8 órakor a városháztéren gyülekeztek az egyletek, czéhek testületileg zászlóik alatt, a honnan a menet 9 órakor indult meg a főtéren át a temető felé. — Elöl mentek a czéhek, egymásután felállítva, zászlóikkal. — Utánuk a tüzoltó-kar fele része zenekarával s zászlójával együtt — Ezután a dalárda zászlójával. — Ezután a koszorús lányok fehérbe öltözve s kezükben egy ékes koszorúval. — Utánuk Lenkey tábornok élő s jelenvolt rokonai s a testvér honvédegyletek küldöttei. Ezek után az aradi honvédegylet a 29-ik honvédzászlóalj kibontott zászlója alatt. Meghatott, vész- és vihar-edzett alakok, melyeken az elmúlt 20 év nehéz nyomokat hagyott. — Utánuk jöttek a megyei és városi hatóságok, az egyletek, beláthatlan sokaságu minden rendű és rangú közönség, — a menetet a tüzoltó-kar másik fele rekeszté be.

A síremlék előtt, a temetőben, egy rögtönzött oltár előtt főt. Sujánszky Eusztách, hazafias lelkiületű h. plébános egy gyászmisét olvasott, a dalárda megható éneklése mellett, s ezután a síremléket beszentelvén, Vas István a helybeli honvéd-egylet elnöke felállott egy emelvényre s következőleg szólott:

Tisztelt gyülekezet!

Azon nemzet, mely szabadság-harczosainak emlékét — bár hosszas évek elnyomatása alatt sínlődött is — el nem felejté, a feledékenység örvényébe nem süllyedhet. Hogy is süllyedhetne? hiszen a szabadság harczosainak történetét már az alig csevegni tudó gyermek is lelkesedéssel hallgatja, s elődjéinél jobb harczos kíván lenni hazájáért, s annak szent jogaiért.

Így feledni nem lehetett az e hantok alatt örök álmát pihenő Lenkey Nep. János tábornokot is; bár a hazára nézve mostoha idők alatt sirja sok ideig színleg ismeretlen volt, de a kegyelet azt mindenkor óvta attól, nehogy nyughelye az emlékből kitörültsék.

Lenkey János tábornok, ki volt ez? harcrosa hazája szent törvényei s jogainak, ki midőn 1848-ban Gácsországban mint cs. kir. százados megtudá, hogy imádott legkedvesebb anyja,

hazája — veszélyben forog, parancsnoksága alatti harczosaival — nem gondolva a következményekkel, — lóra pattant, s megjelent annak segítségére; tetteit nem említem, hiszen az mindnyájunk emlékébe be van vésve, s a történelem könyveiben arany betűkkel beírva. Hol halt meg? nem a csatatéren, hanem, mert hazáját s annak törvényeit jobban szerette életénél, midőn a szabadság harcza oly gyászos kimenetelű lett, megőrült, s a mindenható kegyelmezvén nékie, 1850-ik február 7-ikén magához vette.

Hosszas évek mulva nem lett bűn, nem csak a szív belső rejtekeiben megemlékezni a szabadság hőseiről, hanem ahaza alkotmánya visszaálltával, azok végnyughelyeiket tehetségünkhöz mérve emlékekkel is megörökíthetjük, s adónkat hosszas évek mulva — mivel a szabadság harczosainak tartozunk — apródonkint leróvhatjuk.

Szabadság harczosának s a haza szent törvényei s jogai védőjének sirjánál állunk, ez is egy volt a honvédek vezérei közül, s mi honvédek, kik még élünk, az itt nyugvó hantjai felett fogadjuk és nyilatkozunk, hogy a haza szent törvényei s koronázott királyunknak, midőn az ország szent jogait védi. ezentul is leghivebb őrei leszünk.

A siremlék itt áll, s azt e vidék polgárainak kegyelete állítá fel, kik Goldscheider Henrik, az „Arader Zeitung“ szerkesztője s polgártársunk felszólamlása folytán, — melyért köszönet neki, — nélkülözhető filléreiket feláldozták azért, nehogy egy szabadság harczosának emléke a föld színéről eltűnjön, s az élő bajtársaknak tetteleg megmutassák azt, hogy a hon polgára, a haza jogaiért harczoló harczosról — bár az számos évek alatt az önkénytől bűnnek lett legyen is tekintve — legelső alkalommal, midőn nekie is a szabadság hajnala virradt, meg tud róla tettel is emlékezni. — S lehet-e ennél nagyobb jutalom, mint az elismerés!

Aradnak sok hős vértanui vannak, kik élüket igaztalan ítélet folytán fejezték be; de vannak a szomszéd sirban hős védői is, ezek is a honelismerés jelvényét nemsokára megkapandják, csak Arad lelkes polgárai akarják!

Mindenkinek gyönyört, s meglepedést szerez az, ha oly tettért jutalmazhat, melyet maga is szíve belső érzetéből helyeselhet, ilyen a szabadság harczosainak még élő s elhunyt tagjai iránti kegyelet — Polgártársak! ezt tartsátok meg, s legyetek jövőre is e hon szabadság-bajnokainak támaszai, — ezáltal önmagatok, s a haza biztosítására működtek, mert midőn hazátok s annak szent jogai, s avval együtt a ti jobbléteket veszélyben forog, fiaitok példát véve azon, hogy tetteik a feledékenység örvényébe nem süllyed, titeket lelkesedéssel védendnek.

E siremlék itt áll, mint büszkesége Arad város polgárainak; köszönet mindazoknak, kik Goldscheider Henrik, az „Arader Zeitung“ szerkesztője es polgártársunk indítványát célja eléréséhez segítették; valamint azoknak, kik rendezése s diszítéséhez járultak s mindnyájának, kik ez ünnepélyen megjelenni polgári kötelességüknek ismerték; véssék a fiatalság emlékébe, hogy a haza szabadságáért élni s halni dicső, s jutalma az utókor megemlékezése.

S mi honvédek itt e sirnál ujjal fogadjuk, hogy ezentul is a haza szent törvényei s koronázott királyunknak, midőn az ország szent jogait védi, ezentul is leghivebb harczosai leendünk. Éljen a haza! Éljen a király! s a haza szent jogai!

E szavakat a közönség viharos éljenzése követte s ez alatt az elhunyt Lenkey tábornok testvéröcscse emelkedett fel s meghatott szavakkal körülbelül ezeket mondá: „Engedtessek meg nekem, hogy én, ki a szónoklatban nem vagyok jártas s most különösen, elhunyt testvéremnek jutott ezen rendkívüli részvét és megtiszteltetés után, ha szónok volnék is, elveszteném túlaradó

érzelmeimnél fogva a szó hatalmát, ha egyszerű szavakban mondok köszönetet azon kegyeletes részvét- es megtiszteltetésért, melyet Arad város hazafias polgárai testvérem, családom iránt tanusítottak.

Testvérem a tábornok elhunyt, mielőtt még az emberileg lehetséges eme legnagyobb jutalmat, polgártársai elismerését megérhette volna; de itt van testvéri keblemben szelleme s velem együtt érzi s köszöni ezen erkölcsi elégtételt, a polgártársak részéről nyújtott legnagyobb jutalmat— az elismerést“

Ezután a dalárda énekelt még egy alkalmi darabot s a koszorus leánykák koszorúikat a sirra rakták s a menet azon rendben, mint jött, vonult vissza a városba.

A nagy közönség megilletődve, a kegyelet néma könyvével szemében állotta körül a megszentelt sirt.

A siremlék szürke márványból faragott obeliszk, melyen e felirat áll:

LENKEY N. JÁNOS

HONVÉD-TÁBORNOK.

SZÜLETETT 1807. SEPTEMBER 7-ÉN

EGERBEN.

MEGHALT

AZ ARADI VÁR BÖRTÖNÉBEN

1850. FEBRUÁR 7-EN.

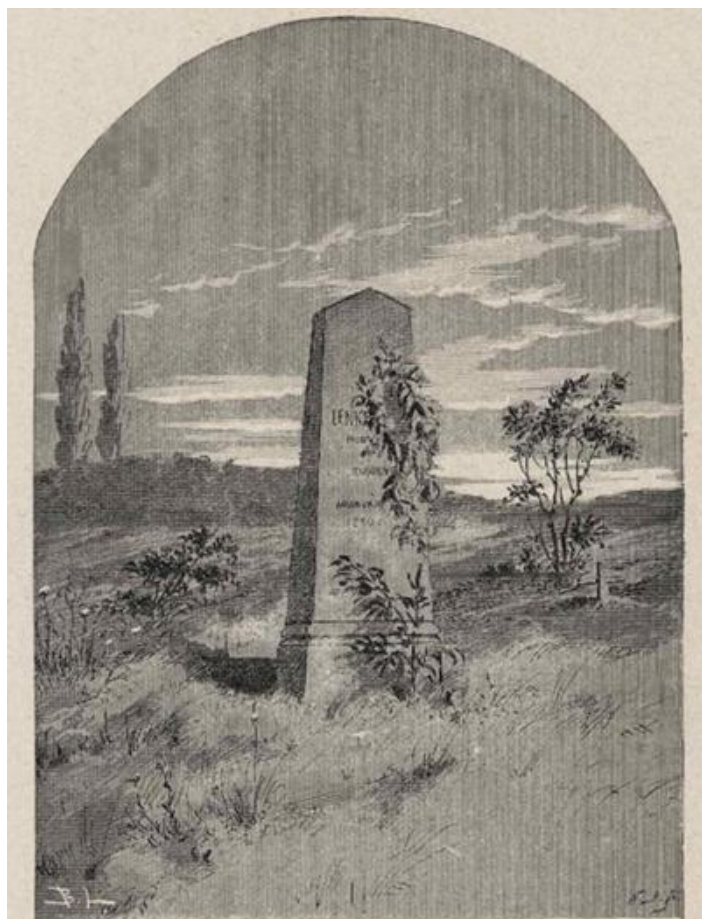
BÉKE HAMVAIRA!

A honfiai kegyelet ezen ünnepélyéhez függelékül meg kell még érintenünk, hogy több helybeli honvéd indítványára Auerbach helybeli fényképész, számos honvéd és polgár s a boldogult hősnek fivérével, fiával es leányával délután a sirkertben a siremléknél megjelent, hogy ezt lefényképezze. Ez alkalommal a bold. tábornok fivére Lenkey Károly h. ezredes ismét egy rövid, de szívből fakadt beszédet tartott a jelenlévőkhöz, melyben az aradi polgárságnak kegyeletes részvéteért, valamint Goldscheider Henrik, az „Arader Zeitung“ szerkesztőjének fáradozó buzgalmaért hálaköszönetet mondott. Az edzedt harcosok szemében könyek ragyogtak, — a vésznapokra visszaemlékezés s az elhunyt áldozat mártiromságának áldozó fájdalom és részvét könyei voltak ezek. A lefényképezés után — a kis gyülekezet komoly csendességben tért vissza a városba.

(„Aradi Lapok“)

Megjegyzés: Lenkey Károly bátyja a Tábornoknak! A szerző.

Budapesti Közlöny, 207. 2655. 1868. szeptember 10.

10.ábra. Lenkey János honvédtábornok síremléke az aradi temetőben

Figyelmeztetés.

A „Honvéd“ lap 17-ik sz. 1870. Lenkey János honvéd-tábornok síremléke leírásánál mondatik, *hogy az örült tábornok holt testét az ablakon dobták volna ki, és barátai éjjel titokba takarították el hamvait.* — Ennek írója nem jól van értesülve, az igazság érdekében utalom őt az 1869. „Honvéd“ 24-iki számára, a melyben általam irt emlékiratokban adott valódi története körülményesen le van írva, — Lenkey János boldogult öcsém halála és temetése.

Eger, 1870. május 1-éső.

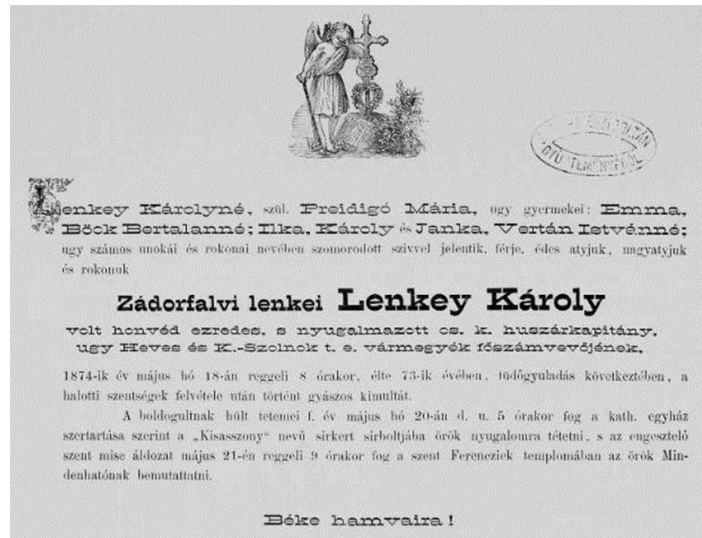
Lenkey Károly,
184⁸/₉. honv. husz. ezredes.

11.ábra. A Honvéd. IV. 18. 132.

Lenkey Károly főszámvevői állása mellett foglalkozott az 1848/49-es szabadságharci élményeinek megírásával, illetve a hadsereg szervezésével, feladatával, a nemzetőrséggel kapcsolatos kérdésekkel, elsősorban „A Honvéd” hetilap oldalain. 8 gyereke született és több unokája.

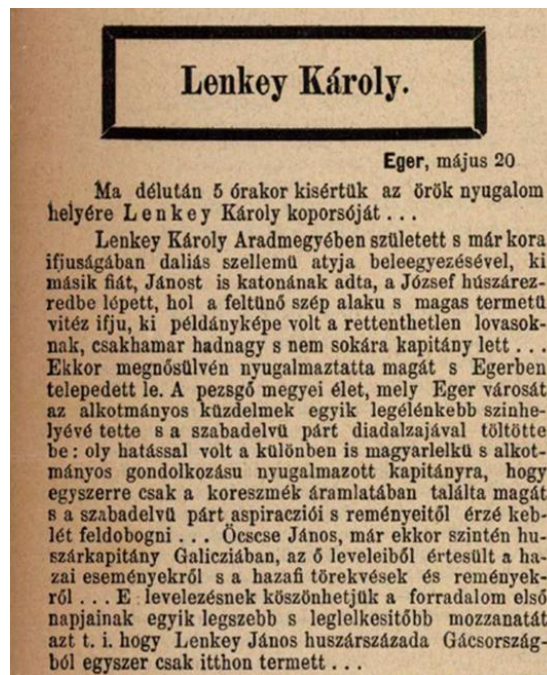
Lenkey Károly 1874. május 18-án hunyt el Egerben. Temetésére az ország szinte minden részéről jöttek tisztelői és a honvédegyletek képviselői, elismerve a hazáért végzett kiemelkedő

munkáját, tiszta jellemét. Végső nyugalomra Édesanyja mellett, az egri Kisasszony temetőben lelt.

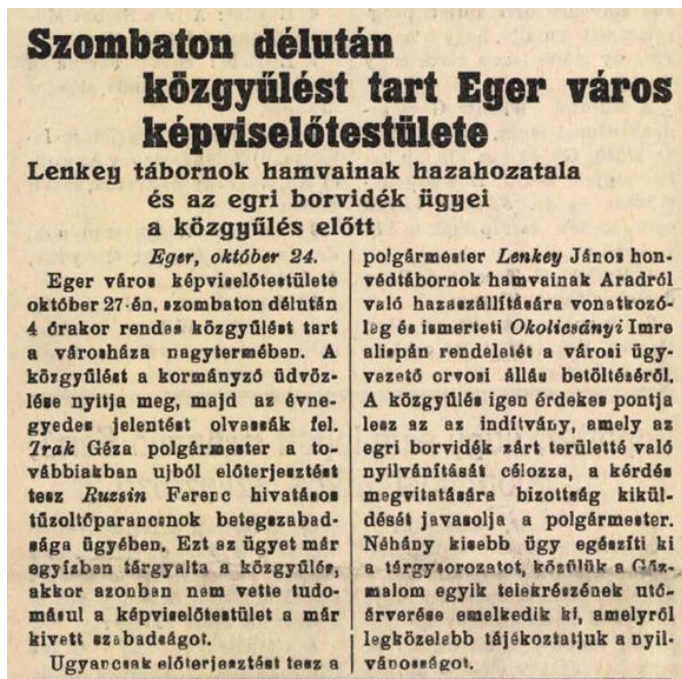
12.ábra. Lenkey Károly gyászjelentése

Halála utáni évtizedekben többször felmerült öccse, Lenkey János tábornok hamvainak hazahozatala, ami hosszas előkészítés és tárgyalás után valósult meg. Erről így adott hírt a korabeli helyi sajtó:

13.ábra. Lenkey Károly halála. Magyar Újság. VIII. 117. 1874.05.23.

Megjegyzés: nem Arad megyében, hanem Bécsben született!

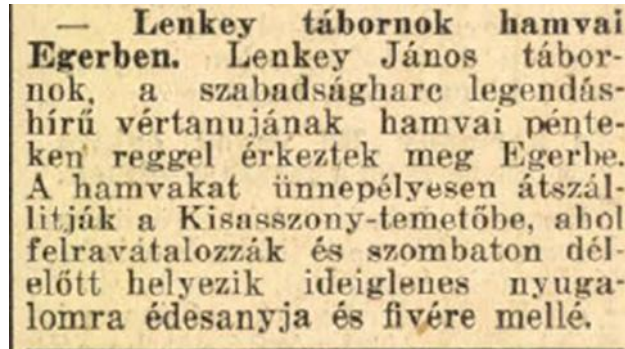
14.ábra. Eger napilap. XLV. 197. 1. Eger, 1934. október 25.

Lenkey János hamvainak hazahozatala:

„Egy kis koporsó, egy katonaláda és egy sírkő ... Ma reggel 7 óra 38 perckor megérkeztek Egerbe Lenkey János hamvai. Diadalút volt a határtól Egerig a legendás tábornok hamvainak útja. Eger, május 29. Hosszú évek küzdelmei után végre sikerrel járt Eger városának és az Eger—Gyöngyösi Újságnak mozgalma: ma reggel megérkeztek szülővárosába Lenkey János negyvennyolcas honvédtábornok hamvai, visszaölelhetik őt immár a hazai rögök. Az utóbbi hetekben teljes bizonytalanság uralkodott a hamvak exhumálását illetőleg, mert Aradról a román hatóság engedélyén kívül semmi értesítés nem jött. A hét elején azután távirat jött az ügy előadójához, dr. Kálnoky István tanácsnokhoz dr. Lakatos Ottótól, az aradi minorita rendház főnökétől, hogy Lenkey csontjait kibontották s azok csütörtökön délelőtt érkeznek Lőkősháza határállomásra. A polgármester a hamvak átvételére Demeter Adorján üzemi főmérnököt küldte ki, aki tegnap este nyolc órakor táviratozott a polgármesternek, hogy a hamvak ma reggel Egerbe érkeznek. Ma reggel 7 óra 38 perckor befutott az egri állomásra a budapesti vonat, a mozdony után kapcsolva egy leólmozott kocsit: C.F.R. Romania, G. v. 211,126. Stafia de domiciliu. Buouresti B. M. Oldalára egyszerű papírlapot ragasztottak fel, rajta tintával rajzolt kereszt. A kocsiban, kis tölgyfakoporsóban a csontok, mellette Lenkey katonaládája, amit Aradon őriztek és kettétört sírköve az aradi temetőből. A hamvakat kísérő Demeter Adorján elmondotta, hogy valóságos diadalút volt a legendás tábornok útja. Lőkősházán a határőrség állt sorfalat, kivonultak az iskolák és virágokkal szórták tele a vagon, Szolnokon kibontották a kocsit, a vasutas dalárda énekelt és koszorút helyeztek a koporsóra. Egerben egyelőre egyik mellékvágányra helyezték a vagon, mert az idő rövidsége miatt a város nem tudta előkészíteni a megfelelő ünnepélyes fogadtatást. Szombaton helyezik nyugalomra a hamvakat* Szombaton délelőtt a város vezetősége, egyesületei, hatóságai és testületei délelőtt 11 órakor ünnepélyesen kivonulnak az állomásra, ahol Braun Károly polgármester beszédet mond és megkoszorúzza a koporsót. Utána a gyászkozsímenet a Kisasszony temetőbe vonul, ahol ideiglenesen elhelyezik Lenkey hamvait édesanyja és testvére mellé, későbbi időpontban pedig dízsírhelyre temetik.

Kérjük a város közönségét, hogy minél nagyobb számmal vegyen részt a kegyeletes ünnepségen, a háztulajdonosokat pedig, hogy ez alkalomra lobogózzák fel házaikat.”

Eger - napilap, XLVII. 86. 2. Eger, 1936.05.30.

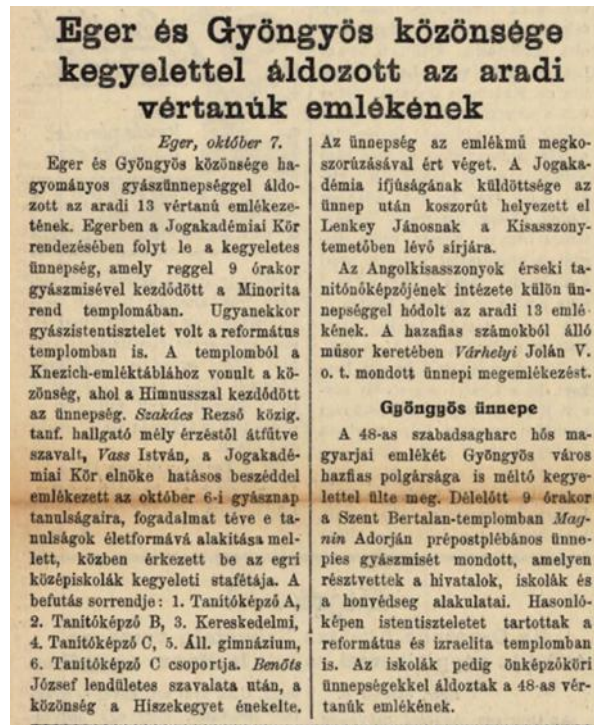
— Lenkey tábornok hamvai
Egerben. Lenkey János tábornok, a szabadságharc legendás-hírű vértanújának hamvai pénteken reggel érkeztek meg Egerbe. A hamvakat ünnepélyesen átszállítják a Kisasszony-temetőbe, ahol felravátalozzák és szombaton délelőtt helyezik ideiglenes nyugalomra édesanyja és fivére mellé.

15.ábra. Friss Újság. 1936. 41. 124. 1936. május 30.

„Lenkey Bertalan beszél a két 48-as hős életének ismeretlen részleteiről Eger, október 7. Az egész nemzet az élete hősi példájával tanító és halálában felmagasztosult ‘tizenhárom aradi vértanú emlékének áldozott október 6-án. A tizennegyedik martirhős, Lenkey János honvédtábornok gyász- szövetneke csak szülővárosában, itt Egerben gyűlt ki ezen a napon. Lenkey Jánost Eger adta a magyar történelemnek és a porladó csontok megtérvén a szülőföldre, a 48-as hős omló sír hantjára is elhelyezte a hálás város kegyeletes emlékezése koszorúját. Míg a nagy halott a nemzedékek dicsőítésében nyer méltó momentumot, addig a kései utód itt jár a régi városban s külön fájdalommal emlékezik a magyar martirium magasába emelkedett nagy elődről. Lenkey Bertalan ny. állampénztári ellenőr, a család utolsó férfinak néhány napja Egerben tartózkodik és beszél a 48-as mártírhős legendás életéről, szimbólummá nőtt sorsáról, aztán a család másik nagynevű tagjáról: Lenkey Károly 48-as ezredesről, aki a szabadságharc után Egerben élt és itt is halt meg, mint vármegyei főszámvevő. Sárgult írások, fakult képek, egy történelmi kor emlékei Főleg a közönség előtt még ismeretlen, vagy kevésbé ismert eseményekről kérdezzük Lenkey Bertalant! Elsárgult leveleket, okmányokat, fakult képeket tereget maga elé, mind egy-egy történelmi ereklye, nagy idők, nagy emberek, egy tiündöklő mítoszokba hanyatlott kor emlékei. Az okmányok között van Lenkey Jánosnak két németnyelvű levele, apró, finoman cizellált betűkkel, nem is gondolhatni, hogy egy seregverő harcos írása. A levél maga gótbetűkkel írott, de az aláírás latin betűs, magyaros, ennyi: Lenkey János. Előmutat egy megbámult képet, amely Lenkey János aradi síremlékének felavatását ábrázolja 1868-ból. Meghatott pózban aradi előkelőségek és a volt bajtársak veszik körül az emléket, amely előtt ül. Lenkey Károly ünnepi beszédet mond éppen. A románok az emléken irredenta propagandát láttak és brutálisan megcsonkították a sírkövet, amely ilyen állapotban került a tábornok hamvainak hazahozatalakor Egerbe. Lenkey János hazaszökésének hiteles története Lenkey Bertalan családi hagyományok alapján mondja el a 48-as tábornok hazaszökésének hiteles történetét. Lenkey Jánost Károly bátyja Egerből értesítette a szabadságharc kitöréséről, Írván, hogy a haza veszélyben van, az osztrák hadseregben viselt kapitányi rangjáról köszönjön le és jöjjön haza. Lenkey János azonnal beadta lemondását ezredesének, aki azonban csak úgy volt hajlandó a lemondást elfogadni, ha Lenkey az előző napon már Fiat Pompejusz főhadnagy vezetésével megszökött és útrakelt századot visszahozza. Lenkey felelete annyi volt, hogy azonnal nyergeltetett és elbúcsúzva menyasszonyától, Potoczka

Mária grófnőtől, a század után vágatott. Találkozáván, élére állt századának és kalandos úton sikerült is hazavezetni kedves magyar huszárjait.”

Eger - napilap, 1937/2. XLVIII. 160. 2. Eger, 1937.10.08.

16. ábra. Eger-Gyöngyösi Újság. XLVIII. 160. 1. Eger, 1937.10.08.

Lenkey Tibor: A két Lenkey

Olvasom a hírt: megújul a Lenkey-ház Egerben,
s mellettem a képernyőn megjelenik két kép:
Károly és János, a két Lenkey hős!
Iskolai tanulmányok, történelmi tények, kutatások,
mind-mind megjelennek lelki szemeim előtt,
ahogy most emlékezek rájuk.
Két testvér, két jellem, két út, de a végén közös a cél,
amit adott kor és helyzet megkívánt: szolgálni a Hazát!
A szülőhely Károlynak Bécs, Jánosnak Eger,
viszont a kezdő hivatás egy: a katonai szolgálat!
1848 tavaszi fordulója Károlyt itthon,
míg Jánost százada élén Galíciában érte.

Károly magától lép a seregbe, míg János követi csapatát,
mert tudják: meg kell védeni a szeretett hazát!
Az idősebb Lenkey őrnagy, majd ezredes, szolgál is Hevesben,
míg öccse vezérőrnagy, s elszántan védi a várat Komáromban.
Dicsőséges tavasz és nyárelő, majd jön a komor ősz,
a szabadságharccal szemben a zsarnokság ismét győz!
Sorsuk itt is közös, mint a rabság Aradon,
János meghal, míg Károly a börtönben ül.
Több évtized után sorsuk újra egy,
Édesanyjukkal pihennek a közös sírban Egerben,
megnyugodva, békében!
Álmodok legyen nyugodt, emléketek maradandó!
Ti és Társaitok tettét őrzi az elkészült Múzeum, az örök mementó!

17.ábra. A szobor előtt középen az egeri Lenkey János, míg mellette két Lenkey Tibor áll.

Eger, Lenkey udvar

Lenkey Tibor: Az ősök hagyatéka

Ha visszanézek a távoli múltba,
bizony hosszú az Ősök névsora.
Gazdálkodó, iparos, irodatiszt,
de van köztük két hős katonatiszt!
János és Károly, testvérek is egyben,
szolgáltak Ők a honvéd hadseregben,
követendő példát mutatva minékünk.
János, a hivatásos, századával tért haza,
míg Károly, a nemzetőr itthon csatlakoza.
Tetteik, életük azt sugallja a mának:
vállald fel és mond: utánam!
Bátran állj most a sornak elejére,
méltónak kell lenned a Lenkey névre!

18.ábra. A szerző családjával a szobornál 2022

Lenkey Tibor: A tett

Az életben sok olyan helyzet van,
amikor válaszút elé érkezel,
melyben végül döntened kell!
Légy bátor és határozott,
ne habozz, mint sokan mások,
hanem tedd, amit tenned kell!

Életüket, tetteiket feldolgozta (a teljesség igénye nélkül):

T.Ágoston László: író, újságíró, Lenkey leszármazott, Lenkey-díjas.

A családdal kapcsolatos művei: A két Lenkey, Lenkey huszárok, Őseim üzenete, A suszterinaszínmű.

Az írókat és költőket is megihlette a magyar huszárok kalandos szökése

Vitákat gerjesztő forradalmak

KOMÁROM T. Ágoston László író, újságíró szinte már hazatérő vendég Komáromban. A 18 kötetes szerző két munkáját is bemutatta a helyi olvasóknak: A két Lenkey-testvér, János és Károly életét feldolgozó történelmi regénye mellett azt a tanulmánykötetet is, amely Lenkey János tábornok, komáromi várkapitány és a legendás Lenkey-huszárok történetét meséli el.

Velzer tamás
tamaz.velzer@partner.mediaworks.hu

- Nemcsak az 1848-49-es tábornok ősenek volt kalandos élete, a róla szóló regénynek is izgalmas a története. Hogy született meg a regény?

- A családi hagyományt kutatóval nemcsak arra derült fény, hogy egyik felmenőm Lenkey János tábornok, hanem azt is, hogy a Lenkeyek családfája egészen a honfoglalásig nyomon követhető. A családi fészék Sajódenkén, a mai Lenkán található: a család híres szülője János és Károly, akikről a történelmi regény szól. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc egyes epizódjainak kutatásakor mélyedtem el a Lenkey-huszárok történetében: a Lengyelországban harcoló magyar katonák közül a Lenkey vezette 131 lovashusár a forradalom megsegítésére tért haza. Az akció nagy port kavart annak idején, Mészáros Lázár hadügyminiszternek osztrák nyomásra ki kellett vizsgálni az ügyet, mert ilyenre a monarchia történetében nem volt példa sem előtte, sem utána, hogy egész katonai alakulat megszökik. Az egy hónapig tartó vizsgálat után a Lenkey-huszárokat „büntetésből” a Délvidékre vezényelték a lázongó szerbek ellen. A könyv kalandos úton jelent meg, ez eljutott a Lenkey familia több tagjához, aminek eredményeképp megalkult a Lenkey Társaság Kulturális Örökség Egyesület. Ma már csaknem kétszáz tagunk van!

- A család mennyire ismeri a legendás tábornok életét?

- A regény révén természetesen nemcsak a család tagjai körében sikerült felkelteni az érdeklődést. Zádorfalva környékén és Sajódenkén a Lenkeyek sok leszármazottja él. Március közepén találkoztam szervezőinkkel, és Lenkey Béla debreceni professzor vezetésével ámentünk a mai Lenkára. Mivel akkor éppen nem volt túl rózsás a kapcsolat a szavakkal, úgy döntötünk, nem viselünk kokárdát, csak átme gyünk a temetőbe, megemlékezünk csendesen. De a faluban hatalmas magyar zászlóval fogadtak a polgármester és sok helybéli, valamennyien kokárdával, és

ránk fordítotték: mi az, ti nem ünnepelek? A könyv első kiadása 2005-ben jelent meg, a második kiadás 2007-ben, Lenkey János születésének 200. évfordulóján. Az ünnepségre több mint száz Lenkey-családtag jött el, még Kanadából is jött egy rokon: John Lenkey, a kanadai tengerészet admirálisa.

- Sok kutatás előzte meg a regényt?

- A családi archívumokban kevés adat maradt fenn. A Lenkeyek történetét feldolgozó regény írásakor sok kutatóm levélgyűjteményében, a szegedi végekről rokon Katona Tamás történész sokat segített: az új információkat tanulmányokban, folyóiratokban jelentettem meg; 2009-ben tiszti kötetben foglaltam össze azt, ami a regénybe nem férhetett bele. Ez jelent meg újabb, bővített kiadásban. A regény megjelentése nem volt egyszerű, a kiadók nem merték felvállalni az 1848-as témát, hiszen sok kérdésben még a történészek sem képviseltek egységes álláspontot. Végül a Nap Kiadó vezetője azt mondta: tetszenek az írásaim. Amikor a források összegyűjtök, kiadta A két Lenkey című regényt is. A témában utána több egyetemen is sikerült előadásokat tartanom.

- Az irodalom barátai elsősorban mégis novelláiról ismerik Önt. Most min dolgozik?

- Eddig 18 regényem és novelláskötetem jelent meg. Most ismét elbeszéléseket írok, a napi eseményeket próbálom irodalmi szintű élménnyé varázsolni. Jelenleg három kötetre való novellám áll kiadásra kétszen: sajnos egyre nehezebb kiadót találni.

Kiáltak mellette

A Lenkey-huszárok története sok róti és költőt megihletett. János fiatal tisztként egy lengyel forradalmi megmozdulás brudális levezése kapcsán ösztönözésbe került páncsokával, és az egyik lovaszázadával Magyarországra szökött. Máramarosig terjedt nemzetiőrök várták: Lenkey János ajtóit a határon tárgyalt, de honfitársai nem adták át. A Lenkey-huszárok a hatonai vizsgálat elől már nem tudták kivonni magukat. Lenkey Károly az aradi börtönben négy év alatt kitanulta a cipész-mesterséget, de szabadsága után Heves megyében megválasztották a honvédegylet elnökévé, és hatalmát 1874-ig aktív közéleti szerepet vállalt. Amikor Ferenc József Hevesbe látogatott, a megye legszebb asszonya, Lenkey Károlyne fogadta. Fia, Lenkey Alton a szabadságharc után leszártul huszártisztként létegett, amikor az 1860-as években besorozták az osztrák seregbe és Miksa császár védelmében részt vett a mexikói hadjáratban. Mexikóból egyetlen levelet írt haza a családnak. Amikor Miksa császár megbukott és kivégezték, a hatozeres expedíció hadsereg nagy része hazatért: Alton azonban kint maradt és róla nincs is több információ.

19.ábra. Komárom-Esztergom Megyei 24.óra. XXVI. 263. 5. Komárom, 2015.nov.10.

Dr Sebestyén Sándor történész:

-Lenkey János tábornok újratemetése Egerben.

Emlékezzünk Lenkey János honvédtábornok elhunytára. Forrás Magyar Fórum.

Dr Csiffáry Gergely történész:

-A Lenkey-huszárok hazatérése. Hevesi Napló 1998. szeptember.

-Lenkey János emléke a magyar irodalomban. A Heves Megyei Levéltár közleményei. Különszám.

-Lenkey János életének válságos pillanatai. A Hatvany Lajos Múzeumi Füzetek 13. Hatvan, 1996.

Fekete Sándor: Lenkey Tábornok. Történelmi dráma. Komárom és Eger városában nagy sikerrel mutatták be.

Emléküket ápolja:

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata, 3300. Eger, Dobó István tér 2.

20.ábra. Meghívó 2022.

21.ábra. Meghívó 2023

A Lenkey-s Bajtársi Egyesület 2001. április 27-én alakult az egri Lenkey János Honvéd Középiskola és Kollégium nevelőinek és növendékeinek összefogásával.

22.ábra. Lenkey-s Bajtársi Egyesület Eger

A Lenkey Társaság Kulturális Örökség Egyesületet 2007-ben hozták létre Lenkey János születésének 200. évfordulója alkalmából.

23.ábra. Lenkey Társaság Kulturális Örökség Egyesület, Piliscsaba

Lenkey emléktábla Máramarossziget, Református templom: 6. Württemberg huszárezred domborműve. Felavatva: 2008.05.31.

24.ábra. Református templom, dombormű, Máramarossziget

Az egri **Lenkey János** nyugdíjas mérnök, családfakutató, aki évtizedek óta önzetlenül dolgozik az ősökért:

25.ábra. „Az Öreg Huszár” és mai rokona!

Lenkey emlékhelyek:

Eger:

26.ábra. Lenkey ház

27.ábra. Lenkey udvar, Lenkey szobor

28.ábra. Régi Hadkiegészítő Parancsnokság. Fotó Lenkey János

29.ábra. Lenkey János Általános Iskola

30. ábra Komáromi vár

31. ábra. Zichyújfalu, Lenkey kopjafa

32. ábra. Nádudvar, huszár emlékmű

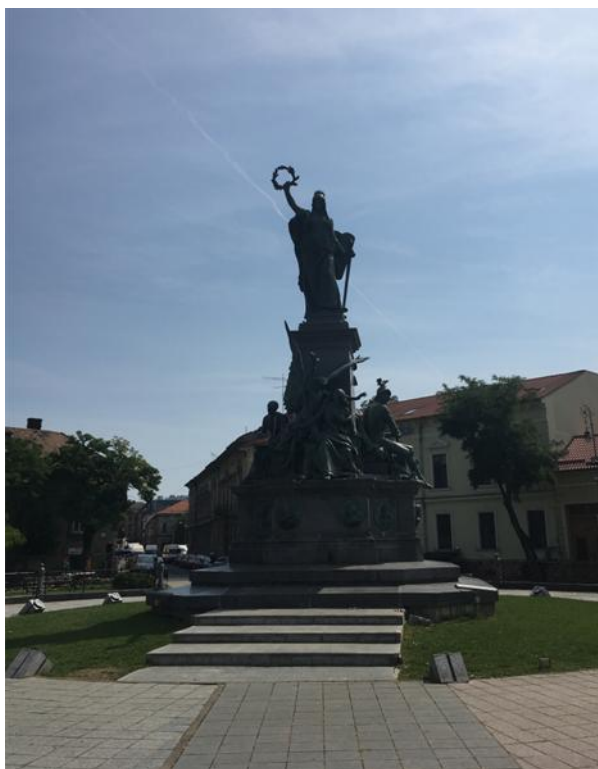
33. ábra. Békéscsaba, Lenkey emléktábla

34.ábra. Arad, vesztőhely

35.ábra. Arad Katedrális

36.ábra. Arad, Szabadságszobor

37.ábra. Budapest, Úri utca 19. sz. ház falán lévő márványtábla.

Itt halt meg id. Lenkey Károly (1775-1836)

38. ábra. Göd, Lenkey utca, Lenkey János emlékkő

Hőseinkről írták:

EGER múltjának és jelenének sok vonása messze földön ismert. Kicsoda ne tudná, ki volt Dobó István, aki az egeri hősekkel: férfiakkal és nőkkel megvédte százszázados tőrökkel szemben Eger évszázadosan át épült várát? Ki ne ismerné ennek a mesés harcnak a hősköltőményét, amelyet Tinódi Lantos Sebestyén és más hiteles költők alapján oly szépen megírt Vörösmarty és később »Egeri csillagok« címen Gárdonyi Géza? Vagy ki ne ismerné legalább hírből remek zamatú vörös borát, a híres egeri bikavért? Ismeretesek gyógyfürdői és szép strandja is; versenyszódjára világbajnokokat nevelt. Azt is sokan tudják, hogy Eger az egyik legszebb magyar város. Egész utcasorral dícseszik, amely csupa kecses barokk-palotából áll, s legalább féltucatot számlálnak díszes barokk- és copf-stílusú templomai, a más stílusú remekműveket nem is említve.

Egerben működött Fazola Henrik, a kovácsolt vasmunkák legjelesebb magyar mestere, aki munkatársával együtt annyi vasat feldolgozott, hogy vasérc után kellett kutatnia, mert nem volt elegendő az, amit a kereskedők a raktáron tartottak. Ekkor alapította meg az ómassai vashámort, a diósgyőri vasgyár őseit. Leghíresebb munkája a megyei tanács vaskapuja, amelyet az 1900. évi párizsi világkiállításra is kikértek. A város egyetlen nagy építőtje abban a korban az egeri római katolikus püspökség volt, amely az ország egyetemes részéből szedhette a dézsmát.

ELSŐ VONÁSA Egernek, amiről írni szeretnék, a reformációval kapcsolatos. Az 1562. évi debreceni zsinat nevezetes hitvallást fogadott el. Ez a vallásfelfogás a magyar református egyházak az egész keresztény tudományt magába foglaló első hitvallása. Méliusz Péter és Szegedi

EGER NÉGY ARC VONÁSA

Gergely debreceni és Czeplédy György városi lelképásztörök alkotók. Ezt a hitvallást az egeri hős katonák meg abban az ében, amikor kiletkeztek, a magukénak vallották, s ezzel igazolták hitüket a protestáns-üldözések rádjai ellen. Sőt a környék, egész Eger völgye protestáns lakosait is ők védtek ezzel a szellemi fegyverrel. Ennek a küzdelemnek az emlékéit őrizi nevében is az első nagy hitvallásunk, ezért tartja számon így a történelem: Debrecen—Eger-völgyi hitvallás.

Itt említem meg azt, hogy amikor a törököt hazánkba küldték, akkor négyezer török lakott Egerben. A városból kivonuló hosszú karavánból egy csoport hamarosan kivált, ötszáz török visszakanyarodott a városba, keresztényénné lett. Talán ennek az emlékéit őrizi egy érdekes kőbe vésett emlékmű: török lovas halad a Golgotha felé, amelynek három keresztje mögött templomok tornyai hivatnak. Az emlékmű egy régi épületbe volt bejázva, ma a Dobó István-múzeum udvarán áll.

A MÁSODIK VONÁSA Egernek a Rákóczi-szabadságharc idejéből származik. A város szélén a Rákóczi tere nagy emléktábla hirdeti, hogy: »Itt a régi Szent Miklós kapuban fogadta atyálag Telekessy István egeri püspök II. Rákóczi Ferenc fejedelmet 1705. február hó 28-án, midőn a szabadság véres zászlóit diadalmasan erre hordozá.« Hogy ki volt Telekessy István, azt Rákóczi maga mondja el naplójában:

»A jó öreg fel vala ruházva mind azokkal a jó tulajdonságokkal, amelyek egy püspököt ékesíthetnek. Különösen felebarát szeretettel és szent egyszerűséggel. És, minthogy a nemzet szabadságáról még ifjúkorában szerzett fogalmait megőrzé, tudtak építeni. Addig csak jóslat-

szerűen fénylőtt előtök az az íge, amelyről egykor Czelder Márton prédikált: »A csemete az Úr templomát megépíti.« (Zakariás 6:12.) Érdemes a prédikációból néhány sort idézni: »Semmi sem jár a világon magában; a földmivesnek meg kell szántani a földet, s magot vetnie belé, hogy várhassa az aratást. A szabadság földét is meg kell szántani. S vetni belé vagyont, ha kell vért, életet, s minden szent áldozatot; vessen a lelkesedés, vessen a szeretet, hogy arathasson a szabadság.«

A gyülekezet mai életéről Komjáthy Aladár lelképásztor, a hevesi egyházmegye esperese nyújt tájékoztatást: — Nehéz küzdelem árán tudták kikerülni eleink — mondja —, hogy templomtelket vásárolhassanak és hogy építhessenek. Szinte közharcot vívtak Tisza István miniszterelnökkel, s másokkal. A küzdelem mintegy tizenöt évig tartott, mire 1830-ban fölszentelhetők templomunkat. Addig mindig biztatta atyáinkat az egykori prédikáció: »Isten segít, igyekezzetek magatok is, hogy a csemete valóban építse meg az Úrnak templomát.«

— Érdekes a története a parókának is. Márványtábla hirdeti felül, hogy: »Ezt a házat Dr. Frenzl János r. kath. ügyvéd hagyományozta az egeri ref. egyháznak.« Az ősz folyamán gyülekezeti kiállítás szeretnének rendezni. A régi iratokat vizsgálat, kezembe került az egyházközség egykori pecsétje. Dátuma 1562, rajza azt ábrázolja, amint felkelt a Nap a domb oldalán, a vár mögött, s egy prédikátor hirdeti a szentírásból az ígét, amely után két kézzel nyúlnak a hívők. A régi pecsét utal azokra az időkre, amikor Eger vár hősei az első magyarországi nagy református hitvallást elfogadták. A gyülekezet szeretne olyan frissen élni hitével, mint hitvalló eleink és templomépítő apáink.

Böttány János

39. ábra. Az Út. Országos református hetilap. 1955. október 30-november 5.

Negyvennyolc elfelejtett hőse

Az 1848–1849-i szabadságharc tizenhárom aradi vértanu tábornoka mellé sorolja a történetírás

LENKEY JÁNOS

tábornokot is, aki azonban nem került törvényszék elé, mivel a várbörtönben megőrült. Nagyon régen olvashattunk arról az eseményről, melyet Petőfi Sándor is megörökített "Lenkey százada" című költeményében.

Az egri születésű Lenkey hivatásos tisztként a császári és királyi hadseregben teljesített szolgálatot és 1848-ban csapattestével a Württembergi huszárokkal Galiciában Maryampolban állomásozott, ahol a 2. század kapitánya volt.

Kossuth hívó szavára 1948. május 28-án a század hazaindult és magával vitte főhadnagyát, Fiáth Pompeiust. A dandárparancsnok Lenkeyt a század után küldte, hogy térítse vissza katonáit és feleltessék jelentést tett az eseményről, közölve, hogy az alakulat távozását nem tudta megakadályozni. (A távozás az akkori hadi-cikkelyek szerint fővesztéssel járt.) Lenkey azonban — osztva és átérezve katonáinak őszinte hazafias indítékát — végül is csatlakozott hozzájuk és átvette a század parancsnokságát.

A hazatért alakulatot hamarosan a Délvidékre

irányították, ahol a szenttamási csatában Fiáth főhadnagy életét vesztette. Lenkey János gyorsan emelkedett a ranglistán. Előbb a Hunyadi huszárok ezredese lett, majd 1849 áprilisában tábornokká nevezték ki és rábízták a komáromi vár parancsnokságát. Még az év nyarán a Tiszamenti lovashadosztály parancsnoka lett.

A világosi fegyverletétel után Lenkeyt is bebörtönözték. A várbörtönben idegei felmondták a szolgálatot. Bár örülteként kezelték, mégis figyelte a börtön orvosa, hogy valóban beteg-e. Ott látogatta meg különleges engedéllyel testvérbátyja, Károly, aki honvédezredeként szintén ismert hőse volt a szabadságharcnak.

Leírta, hogy bízalmas körülmények között találta öccsét: szalmazsákon ült, a kályha fel volt döntve, az ablaküveg kitorve, besüvitett rajta az őszi hideg szél. Lenkey János nem ismerte meg bátyját, mereven és kifejezéstelen üres szemekkel nézett maga elé. Teste tele volt sebekkel, melyek elgennyesedtek, látszottak rajta az ütések nyomai.

1850 februárjában a börtönorvos jelentette, hogy Lenkey János idegrohamában fejét összezúzta a börtöncella rácsait és meghalt.

Ezért nem került — tizenegyediként — a hadbírószám elé, és ezért került el az akasztófát.

40. ábra. Magyar Híradó. Egyesült Magyar Hetilapok. VOL. 65. 44. 15. 1973. nov. 1. New Jersey

„HALÁL ÁLTAL FOGYATÉKBA JUTOTT”

Ma száznegyvenhárom éve végezték ki Aradon a magyar szabadságharc tizenhárom tábornokát, akiknek a nevét nem csupán ezen a feketebetűs évfordulón illeték emlegetnünk. De legalább ilyenkor, kötelező tisztelettel és kegyelettel, emlékezzünk meg nevük szerint is róluk. Nevezetesen: Aulich Lajosról; Damjanich Jánosról, Nagysándor Józsefről, Török Ignácra, Lahner Györgyről, Vecsey Károlyról, Knezić Károlyról, Schweidel Józsefről, Leiningen-Westerburg Károlyról, Poeltenberg Ernőről, Kiss Ernőről, Dessewffy Arisztidről, Lázár Vilmosról, s az őket október 25-én követő Kazinczy Lajosról.

És a november 13-án kivégzett 13 ezredestől és 2 alezredestől...

És az 1890 februárjában a tömlőben fejet szétloccsantó, megháborodott Lenkey János tábornokról...

És a közel 120, ítélet alapján kivégzett, felakasztott vagy agyonlőtt vértanúról...

És a mintegy 1200 hazai vagy külföldi börtönökbe vetett hazafiáról...

És a 40–50 000 honvédről és tisztről, akiket kényszeroroszálással külföldre vittek...

És a többiekéről. A névtelenekekről. A papokról, költőkről, polgárokról, kereskedőkről, jogászokról, családapákról, a bujdosókról, és bűjtatókról, a lázítókról és szállást adókról. A nemzetről, mint mondaná a nemzeti romantika. S akkor az ember elkezd olvasni a neveket: Bulharyn Jerzy, Damjanich János, Dembiński Tivadar, Giron Peter, Holländer Leó, Murgu Euthym, Söll Vitalis, Wartenleben Alexander, Woronicki Mieczysław, Nikolics Sándor, Scheidenberg... Van közöttük szerb főúr, román politikus, lengyel herceg, vármegyei zsidó vezető, császári tiszt, Rajna-vidéki német gyáros — megannyi kivégzett, száműzött, bebörtönzött ember, akik rangot, pozíciót, csalá-

dot, életet kockáztatva álltak egy nemes ügy mellé. × × ×

Ekkora lett volna a magyar nemzet? Vagy ekkora volt a despotizmus elleni gyűlölet? Ernst törzshadbíró írja 1849. szeptember 26-án a tárgyalásvezetői előterjesztésben: „Damjanich vádlott végül azt mondja, hogy őt a politika nem érdekelte, és az volt a véleménye, hogy igaz ügyet védelmez; amikor értesült a tulajdonképpeni helyzetéről, már nagyon bele volt bonyolódva a dolgokba, és nem tudott szabadulni”.

A korabeli dokumentumok, naplók, jegyzőkönyvek és levelek olvastán az egyik legtanulságosabb dolog a vádlottak védekezését végigkövetni: szinte kivétel nélkül magyarakodnak, mentegetőznek. Igaz, a halál torkában a fuldokló a szalmaszálba is kapaszkodik, másrészt hajlamuk vagyunk elfelejteni, hogy ők elsősorban katonák voltak. Katonák, akik esküt szegtek, ha úgy tetszik, hazaárulást követtek el a HAZÁÉRT. Mi hát a haza? A fennálló jogrend? A császár, a király? Az uralkodó ház? Az új kormány, amely kihirdeti a trónfosztást? Legtöbbjük számára lelkiismereti kínokat jelentett, hogy ne árulóként, esküszegőként, bemo csokolt névvel haljanak meg. Mert létezett egy „hivatalos” becsület és egy másik, amit a lelkiismeret, a hazaszeretet és a szabadság jelentettek. Mindmáig nem foglalkoztak behatóan a hivatásos tisztek, a császári seregből átvált katonák lélektani keserveivel a történezsékek. Igaz, őket a tények érdeklik. × × ×

A tények pedig lesújtóak voltak. Magyarország sorsa két vadállat kezébe lett odalökve: a szexuális aberrált, enyhén degenerált Schwarzenberg miniszterelnök, akinek kedvenc mondása volt: „A kegyelem jó dolog, de előbb egy kicsit akasztunk”, s a pszichopata Haynau, aki hitleri eszelősséggel írta Radetzky-nek: „... a lázadóve-

zéreket fel fogom köttetni, és minden cs. kir. tisztet, aki a forradalmárok szolgálatába állt, agyon fogok lövetni, gyökerestől irtom ki a gazt, és egész Európának példát fogok mutatni, hogyan kell banni a lázadókkal...”

Hátborzongató olvasni, hogyan öltött „testet” ez az „ige” a császári királyi katonai különleges vizsgáló bizottság által hitelesített Bizonyítványomban: „... mellyel igazoljuk, hogy Franz Bott hóhér 1849. október 6-án a felségsejrtés büntetése miatt halálra ítélte Lahner Györgyöt Aradon kötéltálat kivégezte, és e foglalatosságnál a kellő ügyességet és jártasságot tanúsította.” Tizenhárom hasonló „igazolást” állítottak ki a hóhérnak, a tizenegyediknek, Lenkey Jánosnak már csak egy jelentés jutott: „E hó 9-én az itteni várbán örzött, megtébojyodott, és az orvosok által már régen reménytelennek ítélt Lenkey János lázadóvezér végre halál útján fogyatékbba jutott.”

A „fogyatékbba jutott” aradi vértanúkat „kelő ügyességgel” akasztották, amihez az is hozzátartozott, hogy a nagytermetű Damjanichot úgy fojtogatták, lábait megtörve, mivel alacsonynak sikeredett a bitó. E „foglalatosság” természetesen a császár tudtával, jóváhagyásával történt, s balgaság azt hinni, hogy a bresciai hiéna magánakciója lett volna. Igaz, ó nagyobb szabású tervek dedelgetett, legalább ötezer tisztet készült kivégezni.

× × ×

Végso soron azonban egy nemzetet akartak megtizedelni, „fogyatékbba juttatni”, hogy még egyszer eszébe ne jusson történelmi jogait követelni. A birodalmi politika a legvadabb leszámolástól sem riadt vissza, ha érdekeit kellett védeni. Elvakultságában azt sem vette észre, hogy magára haragította Európát, s alásva Közép-Európa sorsát, teret nyitott a barbár orosz csizmának.

Mi volt ehhez képest pár felakasztott és agyonlőtt ember? Ők csak a jéghegy csúcsa voltak — katonák, akik becsülettel harcoltak egy otthonosabb hazáért...

KÖVESDI KÁROLY

41. ábra. Lenkey János halála. Új Szó. 1992. XLV. 236. 7. Bratislava. 1992.10.06.

Zádorfalvi lenkei Lenkey Károly mint fia és Lenkey Emma férj: burai Böck Bertalanné mint leánya, úgy saját mint gyermekeik és számos rokonaik nevében szomorodott szívvel jelentik:

néhai zádorfalvi és lenkei Lenkey Károly 1848/9-iki honvéd ezredes özvegye

született: Preidigó Mária-nak

folyó évi október hó 1-én délelőtt 11 órakor élte 65-ik évében, szívszélhűdés következtében történt gyászos elhunytát.

A boldogultnak hült tetemei folyó hó 3-án délelőtt 10 órakor fognak a tiszta szalóki romkath. sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Kelt Pusztá-Taskony. 1885. október hó 2-án

Béke hamvaira!

Wenker, Bakor és Perényi litográfus-telephelye.

42. ábra. Lenkey Károlyné sz. Preidigó Mária gyászjelentése 1885.

Akkor, Aradon

A tizennegyedik tábornok

Aradon, 1849. október 6-án tizenhárom tábornokot végeztek ki. A tizennegyedik — Lenkey János — akinek a halál megváltás lett volna, kegyelmezt kapott.

Lenkey Hevesben született 1810-ben; 16 éves kora óta szolgált az osztrák hadseregben. A márciusi forradalom idejében Galiciában, a Württemberg huszárok egyik századának volt a parancsnoka. Haladó szellemű, hazafiús gondolkodását sikerült a császári hadseregben is megőriznie. Erre 1848. áprilisában mutatott példát. Altomáshelyén, Stanisláuban a lengyel fiatalság tüntetést a bécsi reakció ellen. A tüntetőket a katonaság oszlatta szét, és rendcsinálás közben lelőttek egy lengyel fiút. Az áldozat temetésén Lenkey is megjelent, huszárai pedig gyertyákat vittek, sőt egy ideig a koporsót is vállukra vették.

A „rebellió” megtorlására a magyarokból álló századot azonnal áthelyezték. Lenkeyt parancsnoka becsmerlő szavakkal gyászta és büntetést ígért. Az önzetes százados rögtön beadta lemondását, és azonnali szabadságolását kérte. Pár héttel később a galiciai Marianopolba ment, százada új állomáshelyére, hogy leszereljen. Megérkezésekor értesült, hogy a század pár órával azelőtt lóra kapott, megszökött és megindult hazá Magyarországra, hogy felajánlja kardját és karját a magyar kormánynak.

Kallitany tábornok, Galicia katonai parancsnoka jól ismerte Lenkeyt. Tudta, hogy alárendeltjei mennyire bíznak benne, mennyire szeretik. Ezért megbizta, hogy menjen a szökött század után és próbálja szép szóval, biztatással, a teljes kegyelem ígéréssel visszacsálni. Lenkey valóban emberrel után lovagolt, utolérte őket, és mint Petőfi írta: „Ment velök nem hátra, De szépen előre. És elértek édes Hazájok földere.”

A huszárokat az egész ország ünnepelte, hiszen a legnagyobb veszélyt, a legsúlyosabb büntetést vállalták azért, hogy megvédhessék a szabadságot. Petőfi a *Lenkei százada* című költeményében örököltette meg tettüket.

Lenkey csak annyit kért: „Állítsatok minket a legveszélyesebb helyre!” Kérését gyorsan teljesítették: a századot erőltetett menetben Újverbászra vezényelték és rögtön harcra vetették.

Lenkeyt még a déli harc-téren kinevezték alezredessé, majd decemberben ezredessé. Ekkor bízták meg a Hunyadi huzárezred szervezésével. Katonái tűzbe mentek volna érte, úgy szerették. Mindig az első sorban küzdött. A cibakházi csata után, 1849. március 15-én lett tábornok. Kossuth olyan sokra becsülte, hogy a kinevezési okmányt saját kezűleg írta le. Erre az új tábornok különösen büszke volt. Nem sokkal ezután átvagott a Komáromot ostromló osztrák gyűrűn, és Kossuth személyes megbízása alapján átvette a várparancsnokságot.

Ez volt az utolsó dicsőséges szereplése. Betegeskedni kezdett. Hadtestét és ezzel együtt Komárom védelmét át kellett adnia Klapkának. Ő maga pedig előbb Pesten, majd Szegeden kezelte ma-

gát. Csak közvetlenül a világo-si fegyverletétel előtt csatlakozott Görgeyhez. Vele együtt tette le fegyverét Paskievics előtt.

Lenkey éppúgy császári tiszt volt, mint Damjanich, Leiningen-Westerburg, Nagy Sándor és a többi tábornok. Eppúgy elkövette a „lázadás és hazaárulás” vétségét, mint bátyárai. Nála még súlyosabb körülménynek számított, hogy egész századdal szökött át a honvédséghez. Így semmi reménye nem lehetett a kegyelemre. Haynau pribékjeivel az ő nevé is a kótel által kivégzendők listájára tétette. De nem sokkal az első kihallgatás után az elmebaj jelei törtek ki rajta. Szeptember elejétől három hónapig állandó orvosi ellenőrzés alatt állt.

Barta Albert, az aradi vértanúk pörének történetírója szerint a róla vezetett orvosi napló egyike a legborzalmasabb olvasmányoknak, rettenetesebb, mint egy kivégzés. A hivatalos jelentést a következőképp fogalmazták meg: „Lenkey János százados gyógyíthatatlan demonomániában szenved, s ezért egyáltalán nem lehet törvényeségi vizsgálat alanya; annál kevésbé, mert fizikailag is annyira tönkrement, hogy, ha a jelek nem csalnak, úgy szomorú vége küszöbén áll.”

A beteg tábornok négy hónappal élte túl egészséges társait. 1850. február 9-én halt meg. Aradon, 1849. október 6-án tizenhárom tábornokot végeztek ki. A tizennegyediknek, akinek a halál megváltás lett volna, kegyelmezt adtak. Örizzük emlékeit kegyelettel!

VERTESY MIKLÓS

43. ábra. Déli Hírlap. Politikai napilap. 1978. X. 236. 3. Miskolc, 1978. október 6.

Megvitatás

A XIX. század elején született Lenkey Károly (1803) és Lenkey János (1807), amikor származásuk szerint kevesebb választási lehetőségük volt, hogy milyen pályán indulnak el. Édesapjuk, id. Lenkey Károly részben saját hivatása, illetve Feleségének döntése miatt, aki 1812-ben szüleihez költözött, nagyban befolyásolta a két fiuk helyzetét. Mindketten katonai iskolájuk elvégzése után beosztásukban és rendfokozatukban sikeres előléptetéseket értek meg. Károly, a kor értékrendje szerinti „rangon aluli házasságával” döntésre kényszerült, s így családját választotta és elhagyta a hadsereget. János csapatával Galíciában állomásozott és egy lengyel grófnőnek udvarolt, s el is jegyezte őt. A „népek tavasza”, az Európán átfutó forradalmi események házasságát meggátolták, de kalandos úton hazatért szeretett hazája védelmére, szolgálatára. Károlyt is magával ragadta a lelkesedés, reaktiválta magát és részt vett a harcokban, pedig már négy gyermeke volt. Sajnos, a cári orosz hadsereg beavatkozása eldöntötte a forradalom és szabadságharc kimenetelét, valamint a két Lenkey testvér sorsát is döntően befolyásolta. A világosi fegyverletétel után János tábornok társaival az aradi várbörtönbe került, míg Károly Egerből önként feladta magát és szintén Aradra vitték. János elkerülte a kivégzést, mert elméje elborult, Károly halálos ítéletét börtönre változtatták és kegyelemmel szabadult. Élete további részében visszatért Egerbe, a megyei ellenzék vezetője lett, sőt 1867-től megyei főszámvevő és János testvére emlékének őrzője lett. Lenkey János tábornok hamvait 1936. május végén szállították haza az aradi temetőben lévő sírrel együtt. Ő az egyedüli magyar szabadságharcos tábornok, aki mai hazai földben nyugszik.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetemet fejezem ki az Eger Belvárosi Római Katolikus Főplébániának és az Egerben élő Lenkey János hagyományápoló rokonnak segítségükért, mellyel pontosítani tudtam a kutató anyagot és közre tudom adni. Külön köszönet és elismerés Eger Megyei Jogú Város Önkormányzatának, a Dobó István Vármúzeumnak, a Lenkey János Általános Iskolának, a megszűnt Katkonak, a Lenkey-s Bajtársi Egyesületnek, a Lenkey Társaság Kulturális Örökség Egyesületnek, a Kiskörei rk. Plébániának, az Eszéki Állami Levéltárnak, a Váci Püspöki és Káptalani Levéltárnak, itthon és külföldön az emléküket ápoló több civil szervezetnek, személyeknek az eddigi munkájukért. Köszönöm családom támogatását.

„Kezdődik Lenkey János szülőházának felújítása, és a benne kialakításra kerülő kiállítás régóta várt, méltó emléket állít Eger híres szülöttének. Az esemény jelentőségét emeli, hogy 2023–24-ben ünnepeljük a magyar forradalom és szabadságharc 175. évfordulóját, 2025. februárjában pedig Lenkey János halálának 175. évfordulójára emlékezünk. „A Lenkey Tábornok szülőházának felújítása, örökségének megőrzése” című, TOP-6.1.4-15-EG1-2022-00002 azonosítójú projekt 400.00 millió Ft -ból, az Európai Unió 100%-os, vissza nem térítendő támogatásával valósul meg. Forrás: <https://egrivar.hu/hu/hirek/c/kezdodik-a-lenkey-haz-rekonstrukcioja> Eger, 2023.06.15.

Lenkey Tibor: Egri példa

Büszke város Eger, amit ismét bizonyít,
hogy 1848 helyi hőseinek szép emléket állít!
Lenkey tábornok szülőháza új feladatot kap,
erről adott hírt a Heves Megyei Hírlap.
Megvalósításért összefogott Kincstár, Város,
Múzeum, civilek, rokon és aktivista számos.
Mindezt azért, hogy tetteik, személyük,
Példák legyenek ma is minenkünk.
Teszik ezt szerevve mindenkinek örömet,
mert ez ma a cselekvő hazaszeretet!

44.ábra. Eger, Kisasszony temető, Lenkey sír

Lenkey Tibor: Hőseink és őseink

Ti, akik életet adtatok nekünk,
Ti, akik fogtátok féltőn kezünk,
Ti, akik azóta elmentetek,
Ti, akikre mi büszkék vagyunk,
Mi, akik benneteket őseinknek és
hőseinknek tekintünk,
aludjátok békén örök álmodtok,
Mi soha nem feledünk.

Irodalom

A Honvéd. Első magyar katonai hetilap. 1867. I/1. 6. Pest, 1867. aug.5.

A Honvéd. Első magyar katonai hetilap. 1867. I/3. 22. Pest, 1867.aug.19.

A Honvéd. Első magyar katonai hetilap. IV/18. 132. Pest,1870. május 5.

Az aradi tizenhármak pörének és kivégzésének hiteles története. 8 órai Újság. 1929. Budapest, 15/70. 5-6. 1929.03.27.

Az Út. Országos református hetilap. 1955. október 30.- november 5.

Budapesti Közlöny, 207. 2655. 1868. szeptember 10.

Csiffáry, Gergely. A másik Lenkey. Lenkey Károly honvéd ezredes (1803-1874) életrajza. Mátrai tanulmányok. Gyöngyös, 2000.

Déli Hírlap. Politikai napilap. 1978. X. 236. 3. Miskolc, 1978.október 6.

Eger napilap. XLV. 1934. 197. 1. Eger, 1934.10.25.

Eger napilap XLVII. 1936. 86. Eger, 1936.05.30.

Eger napilap. XLVIII. 1937/2. 160. 2. Eger, 1937.10.08.

Eger-Gyöngyösi Újság. XLVII. 160. 1. Eger, 1937.10.08.

Friss Újság. 1936. 41. 124. 1936.05.30.

Gracza, Gy. Az 1848-49-iki magyar szabadságharcz története. Budapest 1894-1898.

Heves megyei apró nyomtatványok. 13/I. 282.

Kezdődik a Lenkey-ház rekonstrukciója. <https://egrivar.hu/hu/hirek/c/kezdodik-a-lenkey-haz-rekonstrukcioja> Eger, 2023.06.15.

Komárom-Esztergom Megyei 24 óra. XXVI. 263. 5. Komárom, 2015. november 10.

Lenkey, János fotója. 28.ábra.

Lenkey, Károly halála. Magyar Újság. VIII. 117. 1874.05.23.

Lenkey, Nepomuk János keresztlevele. Belvárosi Főplébánia Eger. 2023. március 31.

Lenkey, T. kutatási anyagai, fényképei, versei.

Lenkey, T.: Lenkey család honlapja. [Online]. - 2019. 11. 14. <https://www.lenkeytibor.hu/>.

Magyar Híradó. Egyesült Magyar Hetilapok. VOL. 65. 44. 15. 1973. nov. 1. New Jersey.

Új Szó. 1992. XLV. 236. 7. Bratislava. 1992.10.06.

Zilahy, T. Egy alig ismert hősről. <https://honvedelem.hu/hatter/multidezo/egy-alig-ismert-hosunk.html>. 2012. október 9.

Kiegészítés az „5.ábra. Családfa tábornoki ág részlethez” Lenkey Károly (1803-1874) gyermekeivel kapcsolatban:

Visszatekintve az általam végzett kutatásaimra, nagy segítséget jelentett, hogy 59 éve már rendelkeztem könyvtárosi végzettséggel, s könnyebb volt a hiteles források keresése, adatok gyűjtése. Életem és munkám során 3 témával foglalkoztam behatóan: Iványi-Grünwald Béla festőművész élete és munkássága, a Lenkey nemzetségen belül elsősorban Lenkey János tábornok és Lenkey Károly ezredes életével és Som község történetével.

A Lenkey család kutatásában új fordulat volt a Lenkey Társaság Kulturális Örökség Egyesület 2007 évi megalakulása, majd 2008-ban szervezett kirándulása, melynek során Galíciából követtük végig Lenkey János százada útját Máramarosszigetig. Már előtte is volt kapcsolatom jegyzett kutatókkal, mint T.Ágoston László író barátom, Lenkey rokon, akivel már 2006-ban Som községben hőseink és őseink életének jelentős eseményeit átbeszéltük. A későbbiekben másokkal is volt lehetőségem a családból beszélni és több ellentmondás is előkerült:

- többen erősítették, hogy Lenkey Károlynak az első felesége Bethlen N. grófnő volt! Ezzel azért is szálltam vitába, mert ezen állításra írásos dokumentumot nem leltem.
- a született gyermekek számában is volt eltérés, 6-8 főre vonatkozó adatközléssel találkoztam, míg nekem a Délvidéki időkből sikerült egy 9. gyermeket találni. Lehet, hogy a végén csak 8 gyermek marad, mert egy Egerben születettnek semmilyen irata nem került elő.

Így a Lenkey tanulmányom elkészülte után sem nyugodtam bele a dokumentumok adataiba, ezért folytattam a munkát és az alábbiakra sikerült fényt deríteni 2024 nyarára:

Lenkey Károly és Preydigo Mária Egerben született gyermekei között az előttem kutatók elfogadták azt az állítást, hogy Nepomucena Vilma és Ilona 1850.05.05-én születtek, ikrek voltak és 05.15-én keresztelték őket!

Ezzel szemben milyen okmányok találhatóak? A Keresztelési anyakönyv szerint Lenkey Nepomucena Vilmát megkeresztelték 1850.05.15-én, keresztszülők Ferenczy József kanonok és Ferenczy Franciska kisasszony! (ez az időpont nem mond ellent az 1850.05.05-i születésnek.) Nincs dokumentum az eddig jelzett ikertestvérről, Ilonáról, se ekkor, se máskor. A keresztszülő egri kanonok megfelelő garancia, hogy tényleg egy gyermek született és az Nepomucena Vilma! Szintén az előttem kutatók jelzik, hogy Ilona 1879-ben Budán, hajadonként halt meg! A gond csak az, hogy a rendelkezésre álló egyházi anyakönyvek szerint, melyeket Levéltárban magam is leellenőriztem, az akkori Buda teljes területén 1879-ben egy Lenkey nevű sem halt meg, így Ilona sem! Viszont van egy Ilona, aki Lenkey Károly családjában született, amit már e családfa részletben én bizonyítottam, a kutatók közül elsőként, csak 1842-ben Vukováron, Rosa-Ilca-Viola néven. Így fordulhat elő, hogy édesapjuk, Lenkey Károly gyászjelentésén a gyászoló családtagok sorában „Ilka” neve is szerepel. (lásd 12.ábra)

Még azt is sikerült bizonyítanom, hogy az általam összeállított tábornoki családfa ág részleten Lenkey Károly első és harmadik gyermeke nem Lenkey néven lett anyakönyveztve, hanem az édesanyjuk, Preydigo Mária nevében! Annál furcsább, mert közben másodszülött gyermeke Károlynak Emília, viszont Lenkeyként szerepel az anyakönyvben. A 2024-ben külföldről beszerzett dokumentumok hiteles másolatai kiállításakor rákérdeztem, esetleg van-e nyoma annak, hogy később Lenkey Károly e két gyermekét a nevére vette?! Sajnos, erre nem találtam okmányokat!

Már jeleztem e tanulmányomban, hogy a Som községben született Iványi-Grünwald Béla festőművész családjánál is fordultak elő furcsa esetek, pedig náluk a 9 gyermek mind a mai Magyarország területén született, földrajzilag két településen, és 10 km-es távolságon belül, ugyanazon apától és anyától.

Visszatérve Lenkey Károlyra: a történészek és a nemzetség ma élő tagjainak egy része szerint felmerült, hogy Lenkey Károlynak első felesége Bethlen N. grófnő volt, a második pedig Preydigo Mária. A kutatott és birtokomban lévő adatok szerint, - ha nem vagyunk elfogultak a saját nemzetségünk felé-, inkább az tételezhető fel, hogy a bizonyítottan egy anyától, Preydigo Máriától született gyerekeknek volt-e Lenkey Károlyon kívül más apja?! Nincs a zsebemben a bölcsék köve, így inkább azt tételezem fel, hogy az akkori viszonyok között, melyben egy katona, pláne tiszt, hogy nősülhetett meg, - csak kaució letétele után-, inkább az a valószínű, hogy az 1. és 3. gyermek is az övé és ma nem lehet okmányokkal igazolni, hogy később a nevére vette-e, vagy anyjuk nevében maradtak és éltek?! Érdekes, hogy az elsőszülött Albint Lenkeyként tartják nyilván és kalandos élete Amerikában, Clevelandban ért véget. Ismétlem, Bethlen N. grófnővel való házasságára és abból született gyermekekre nem találtam okiratot.

Összefoglaló

Az a cél vezetett, hogy a magyar forradalom és szabadságharc két Lenkey hőse életének, munkásságának és családjának valós adatait, tényeit tárjam fel és adjam közre. Bosszantott, hogy a róluk írók több esetben pontatlanul közölték életük eseményeit, történéseit. (születésük, haláluk időpontjait). Elsősorban a tábornoki ágban érintettek több családtagjáról igyekeztem a fellelhető információkat közreadni, de a leírtakon kívül ennél több dokumentum van a birtokomban. Kérem a tisztelt Olvasót, hogy tanulmányom hiteles adatai alapján értékelje a nevezett Lenkey testvérek cselekedeteit!

Megjegyzés:

Tisztelettel kérem és felhívom minden látogató, olvasó, érdeklődő, kutató figyelmét, hogy a tanulmányomban közölt adatok másolása, felhasználása, újbóli közreadása az **1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról** vonatkozó paragrafusai alapján tehető meg, melyhez a szerző előzetes, írásos hozzájárulása szükséges, melyhez az összes elérhetőségem a tanulmány elején feltüntetésre került. Köszönöm megértésüket.

Lenkey Tibor